

Вичівка мала свою річку

◆ КРАЄЗНАВСТВО

Досліджуючи свій родовід за період з 1700 року до теперішніх днів, я дізнався багато про історію нашого села. У процесі дослідження натрапив на старі карти «Речі Посполитої і Литовського князівства» Шуберта (квадрат XIX-5), на яких чітко видно, що в нашому краї протікала річка Стубла, яка брала свій початок в Рафалівці, біля Володимирця. У районі теперішнього с. Олександрове вона утворювала багато рукавів. Один з них проходив через село Серники і впадав у річку Стир біля села Іванчиці. Інший такий рукав, на лівому березі якого знаходилась Вичівка (нині Вичівка), проходив повз Жолкино, Нечатово, Федори та ряд інших сіл Білорусії, впадав у річку Стир біля села Гривковичі. За часів радянської влади, у період осушувально-меліоративної компанії 60-70 років ХХ століття, русло річки Стубла було виправлено, і всі води направлено через село Серники до річки Стир. Так зник другий рукав річки Стубла. Біля Вичівки не було правого берега річки, а було суцільне велике болото - Морочно. Ця назва збереглася і донині, у Вичівці його називають Велике, а в селах Білорусії - це болото Морочно. Залишки зниклого русла можна знайти, досліджуючи навколишню місцевість. Це - наполовину засипаний міст на в'їзді до Вичівки з боку села Бродниця. Потім ложбина біля школи, яку старожили колись називали «поролі». Далі - міст в урочищі Заброди по мощено-сипаній дорозі на Городну. Існує ця дорога і нині, а сипали її в 1904 році, під керівництвом сільського старости Тишковця Павла Івановича. Далі - Яменський брід, урочище Луг, що простягалось до білоруського села Жолкино. Все це є залишками річки Стубла. У старожилів Вичівки є поговорка: «Поки хмара на нашу гору вилізе, то в Серниках всю воду вилле». І воно дійсно так: Вичівка - це найвища точка в усій околиці. Досліджуючи ті ж самі карти, я побачив на них мітки, так звані репери. Один із них стояв на піщаному пагорбі. Ці пагорби ми в дитинстві називали «Страми», адже для нас вони були високими. Там, де був репер, стояла вежа, яку ми називали «маяком», і якраз у центрі основи вежі розміщувався той репер. Зріз його був квадратним. Не пам'ятаю, що було на ньому викарбувано, але на карті це місце позначено трикутником і числом 150,6. На квадраті XIX-5 цієї карти вищої точки немає. Отже, вислів старожилів про «вичівську гору» отримав своє підтвердження. Пам'ятаю, що останню вежу (маяк) зводили солдати в 1962-68 роках, вона мала висоту метрів 20-25 і була зроблена з круглих колод. З роками колоди потрухли, вежа впала, а репер викопали і здали на металобрухт. Нової вежі більше ніхто не ставив. Другий репер стоїть в селі і донині, він позначений на карті міткою 145. Ось так: Вичівка мала річку Стубла і гору в 150,6 метра над рівнем моря.

Олексій Музичко, краєзнавець, с. Вичівка